

YANGI O‘ZBEKISTONDA OLIB BORILAYOTGAN SIYOSIY VA IJTIMOIIY JARAYONLAR

Mahammadjonova Gavharxon Bahodir qizi

Namangan Davlat Pedagogika Instituti

Aniq va Tabiiy fanlar fakulteti

Texnologik ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Yangi O‘zbekiston sharoitida amalga oshirilayotgan siyosiy va ijtimoiy islohotlar, ularning mazmun-mohiyati hamda jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni tahlil qilinadi. So‘nggi yillarda mamlakatda davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish, inson huquq va erkinliklarini ta‘minlash borasida keng ko‘lamli islohotlar olib borilmoqda. Ushbu jarayonlar “inson qadri uchun” tamoyili asosida tashkil etilib, jamiyatning barcha qatlamlarini qamrab olmoqda. Maqolada siyosiy tizimni demokratlashtirish, parlament va sud-huquq tizimining mustaqilligini kuchaytirish, davlat organlari faoliyatining ochiqligi va shaffofligini ta‘minlash masalalari yoritiladi. Shuningdek, ijtimoiy sohada ta‘lim, sog‘liqni saqlash, bandlikni ta‘minlash, kambag‘allikni qisqartirish kabi yo‘nalishlarda amalga oshirilayotgan islohotlar ham atroflicha tahlil etiladi.

Kalit so‘zlar: raqamli texnologiyalar, elektron hukumat, korrupsiyaga qarshi kurash, ijtimoiy himoya, bandlik, ta‘lim tizimi, sog‘liqni saqlash.

Kirish

Yangi O‘zbekiston tushunchasi bugungi kunda mamlakatimiz taraqqiyotining muhim bosqichini ifodalaydi. So‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlar siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy hayotning barcha jabhalarini qamrab olmoqda. Bu jarayonlar davlat va jamiyat o‘rtasidagi munosabatlarni yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, fuqarolarning huquq va erkinliklarini ta‘minlash, ularning davlat boshqaruvidagi ishtirokini kengaytirish dolzarb masalaga aylandi. Shu bilan birga, jamiyatda ochiqlik va shaffoflikni ta‘minlashga qaratilgan chora-tadbirlar izchil amalga oshirilmoqda. Bu esa mamlakatda demokratik qadriyatlarning mustahkamlanishiga zamin yaratmoqda.¹

Bugungi kunda Yangi O‘zbekistonda siyosiy tizimni modernizatsiya qilish, davlat boshqaruvini takomillashtirish va huquqiy davlat barpo etish yo‘lida muhim qadamlar tashlanmoqda. Parlamentning rolini kuchaytirish, sud-huquq tizimini mustaqil qilish hamda davlat organlarining xalqqa xizmat qiluvchi tizimga aylanishi ustuvor vazifalardan biri sifatida qaralmoqda. Shu bilan birga, ijtimoiy sohada ham

1. ¹ O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “Yangi O‘zbekiston strategiyasi”. – Toshkent: 2021.

keng qamrovli o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Ta'lim tizimini isloh qilish, sog'liqni saqlash xizmatlarini yaxshilash va aholi bandligini ta'minlash bo'yicha aniq dasturlar ishlab chiqilgan. Ushbu jarayonlar jamiyat farovonligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Yangi O'zbekistonda olib borilayotgan ijtimoiy-siyosiy jarayonlar xalq bilan muloqotni kuchaytirish, davlat organlari faoliyatini ochiq va shaffof qilishga qaratilgan. Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali davlat xizmatlarini soddalashtirish va qulaylashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Fuqarolarning murojaatlari bilan ishlash tizimi takomillashtirilib, ularning muammolarini hal etishga ustuvor ahamiyat berilmoqda. Shu jihatdan, jamoatchilik nazorati va ochiq byudjet tizimi kabi mexanizmlar samarali ishlamoqda. Mazkur jarayonlar mamlakatning barqaror rivojlanishiga va xalq farovonligining oshishiga xizmat qilmoqda.²

Siyosiy islohotlar va demokratik rivojlanish

Yangi O'zbekistonda siyosiy islohotlar davlat boshqaruvi tizimini tubdan yangilashga qaratilgan. Mamlakatda demokratik tamoyillarni mustahkamlash, hokimiyat tarmoqlari o'rtasida muvozanatni ta'minlash ustuvor vazifa sifatida belgilandi. Shu asosda qonunchilik tizimi takomillashtirilib, fuqarolarning siyosiy faolligini oshirishga e'tibor qaratildi. Saylov tizimi ham xalqaro standartlarga mos ravishda yangilanmoqda. Bu esa davlat boshqaruvida xalq irodasining aks etishini ta'minlaydi. Natijada siyosiy tizim yanada ochiq va adolatli tus olmoqda.³

Parlamentning rolini oshirish Yangi O'zbekiston siyosatining muhim yo'nalishlaridan biridir. Qonunchilik palatalarining vakolatlari kengaytirilib, hukumat faoliyati ustidan nazorat kuchaytirildi. Deputatlarning saylovchilar bilan aloqalari mustahkamlanib, ularning mas'uliyati oshirilmoqda. Shu orqali xalq manfaatlarini ifodalash darajasi ortmoqda. Parlament faoliyatining ochiqligi va shaffofligi ham ta'minlanmoqda. Bu jarayon siyosiy tizimning barqarorligini mustahkamlaydi.

Sud-huquq tizimini isloh qilish ham muhim o'rin tutadi. Sudlarning mustaqilligini ta'minlash, odil sudlovni qaror toptirish ustuvor vazifa hisoblanadi. Fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish mexanizmlari kuchaytirilmoqda. Advokatura institutining rivojlanishi ham ushbu yo'nalishda muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, korrupsiyaga qarshi kurash tizimli ravishda olib borilmoqda. Bu esa jamiyatda qonun ustuvorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Davlat organlari faoliyatida ochiqlik va shaffoflikni ta'minlash ham muhim yo'nalishdir. Davlat xizmatlari ko'rsatishda byurokratik to'siqlarni kamaytirish choralari ko'rilmoqda. Fuqarolar bilan muloqot qilishning yangi tizimi joriy etildi. Xalq qabulxonalari va virtual murojaatlar tizimi samarali ishlamoqda. Bu orqali

2. ² Mirziyoyev Sh.M. "Inson qadri uchun" tamoyili asosida nutqlar to'plami. – Toshkent: 2021.

3. ³ Abdug'aniyev A. Ijtimoiy siyosat asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.

fuqarolarning muammolari tezkor hal etilmoqda. Natijada davlat organlariga bo'lgan ishonch ortmoqda.⁴

Ijtimoiy sohadaagi islohotlar va aholi farovonligi

Yangi O'zbekistonda ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan islohotlar aholi turmush darajasini oshirishga qaratilgan. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish orqali yosh avlodning bilim va ko'nikmalari rivojlantirilmoqda. Maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan tizimda keng o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. O'qituvchilarning maqomi va nufuzi oshirilmoqda. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari joriy etilmoqda. Bu esa raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.⁵

Sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirish ham ustuvor yo'nalish hisoblanadi. Aholiga tibbiy xizmat ko'rsatish sifati va qamrovi kengaytirildi. Yangi tibbiyot muassasalari barpo etilib, mavjudlari modernizatsiya qilinmoqda. Profilaktika va sog'lom turmush tarzini targ'ib qilishga alohida e'tibor berilmoqda. Tibbiyot xodimlarining malakasi oshirilmoqda. Bu esa aholining sog'lig'ini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Bandlikni ta'minlash va kambag'allikni qisqartirish davlat siyosatining muhim yo'nalishidir. Yangi ish o'rinlari yaratish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash choralari kengaytirilmoqda. Aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlariga manzilli yordam ko'rsatilmoqda. Kredit va subsidiya dasturlari orqali iqtisodiy faollik rag'batlantirilmoqda. Shu bilan birga, kasb-hunar o'rganish tizimi rivojlantirilmoqda. Natijada aholi daromadlari oshib bormoqda. Ijtimoiy himoya tizimi ham tubdan yangilanmoqda. Nogironligi bo'lgan shaxslar, pensionerlar va ehtiyojmand oilalarga ko'mak kuchaytirildi. Ijtimoiy xizmatlar sifati yaxshilanib, ularning qamrovi kengaytirildi. Aholining ijtimoiy ehtiyojlarini aniqlash va ularni hal etish tizimi takomillashtirildi. Shu orqali ijtimoiy adolat ta'minlanmoqda. Bu esa jamiyat barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.⁶

Raqamli transformatsiya va zamonaviy boshqaruv

Yangi O'zbekistonda raqamli texnologiyalarni joriy etish davlat siyosatining muhim yo'nalishiga aylandi. Elektron hukumat tizimi orqali davlat xizmatlari ko'rsatish soddalashtirildi. Fuqarolar uchun qulay va tezkor xizmatlar yaratildi. Davlat organlari faoliyatida raqamli boshqaruv tizimlari joriy etilmoqda. Bu esa boshqaruv samaradorligini oshirmoqda. Natijada vaqt va resurslar tejalamoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi iqtisodiyotga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli iqtisodiyot elementlari keng joriy etilmoqda. Elektron tijorat va onlayn xizmatlar rivojlanmoqda. IT sohasi yoshlar uchun yangi imkoniyatlar

4. ⁴ Rasulov B. Davlat boshqaruvi va demokratik jamiyat. – Toshkent: Tafakkur, 2022.

5. ⁵ Xudoyberdiyev M. Raqamli iqtisodiyot va uning rivoji. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.

6. ⁶ Karimov Sh. O'zbekistonda siyosiy islohotlar rivoji. – Toshkent: Universitet, 2023.

yaratmoqda. Innovatsion loyihalar qo'llab-quvvatlanmoqda. Bu esa mamlakatning iqtisodiy salohiyatini oshirmoqda.

Davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali korrupsiyani kamaytirish imkoniyati kengaymoqda. Inson omilini kamaytirish orqali shaffoflik ta'minlanmoqda. Onlayn platformalar orqali xizmatlar ko'rsatish jarayoni avtomatlashtirilmoqda. Bu esa fuqarolarga qulaylik yaratadi. Davlat organlari faoliyatini nazorat qilish imkoniyati ortmoqda. Natijada ishonch mustahkamlanmoqda.

Shuningdek, raqamli transformatsiya jamiyat hayotining barcha sohalarini qamrab olmoqda. Ta'lim, sog'liqni saqlash, transport va boshqa sohalarda innovatsiyalar joriy etilmoqda. Masofaviy xizmatlar keng rivojlanmoqda. Aholining raqamli savodxonligini oshirishga e'tibor qaratilmoqda. Bu esa zamonaviy jamiyatni shakllantirishga xizmat qiladi. Yangi O'zbekistonning kelajak taraqqiyoti aynan shu jarayonlar bilan chambarchas bog'liqdir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekistonda olib borilayotgan siyosiy va ijtimoiy jarayonlar mamlakat taraqqiyotining yangi bosqichini belgilab bermoqda. Davlat boshqaruvi tizimining takomillashuvi, demokratik qadriyatlarning mustahkamlanishi hamda fuqarolarning huquq va erkinliklarini ta'minlash borasidagi islohotlar jamiyatda ijobiy o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda. Ayniqsa, siyosiy tizimning ochiqligi va shaffofligini ta'minlash, fuqarolarning davlat boshqaruvidagi ishtirokini kengaytirish orqali jamiyat va davlat o'rtasidagi ishonch mustahkamlanmoqda. Bu esa mamlakatning barqaror rivojlanishi uchun muhim omil hisoblanadi.

Shuningdek, ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar aholi farovonligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik va ijtimoiy himoya tizimlarining takomillashuvi natijasida fuqarolarning turmush darajasi yaxshilanmoqda. Raqamli texnologiyalarning joriy etilishi esa boshqaruv samaradorligini oshirib, xizmatlar sifatini yaxshilamoqda. Umuman olganda, Yangi O'zbekiston taraqqiyot yo'li izchil davom etib, mamlakatning xalqaro maydondagi nufuzi ortib bormoqda hamda kelajak uchun mustahkam poydevor yaratilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Yangi O'zbekiston strategiyasi". – Toshkent: 2021.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent, 2022.
3. Mirziyoyev Sh.M. "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari". – Toshkent: O'zbekiston, 2020.
4. Mirziyoyev Sh.M. "Inson qadri uchun" tamoyili asosida nutqlar to'plami. – Toshkent: 2021.
5. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (yangi tahrir). – Toshkent: 2023.

6. Abdug'aniyev A. Ijtimoiy siyosat asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
7. Rasulov B. Davlat boshqaruvi va demokratik jamiyat. – Toshkent: Tafakkur, 2022.
8. Karimov Sh. O'zbekistonda siyosiy islohotlar rivoji. – Toshkent: Universitet, 2023.
9. Xudoyberdiyev M. Raqamli iqtisodiyot va uning rivoji. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.
10. Yo'ldoshev Q. Fuqarolik jamiyati asoslari. – Toshkent: Adolat, 2022.
11. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. Ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlar to'plami. – Toshkent, 2023.
12. Tursunov S. Zamonaviy O'zbekistonda islohotlar strategiyasi. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2024.